

Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) välkomnar förslaget att Post- och telestyrelsen (PTS) ska utses till gemensam kontaktpunkt enligt AI-förordning och tilldelas det huvudsakliga ansvaret för rådgivning och stöd för regelverkets tillämpning.

SKR vill betona vikten av att PTS får tillräckliga resurser för att utföra uppdraget. Den planerade sammanslagningen med Myndigheten för digital förvaltning (Digg) kan bidra till förbättrade förutsättningar att ta ett helhetsansvar för digitaliseringsfrågor, inklusive frågor kopplade till tillämpningen av AI-förordningen.

Vidare anser SKR att regeringen bör överväga att avstå från att införa reglering som gör det möjligt att påföra myndigheter sanktionsavgifter, eftersom detta inte är ett krav enligt AI-förordningen och inte heller nödvändigt eller proportionerligt.

Utredningens förslag i sig medför inte ytterligare kostnader för kommuner och regioner, men AI-förordningens komplexitet och de sanktionsavgifter som kan utgå vid överträdelser riskerar att få en tillbakahållande effekt på användandet av tekniken.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Allmänna synpunkter

Även om utredningens förslag i sig inte medför ytterligare kostnader för kommuner och regioner är AI-förordningen ett omfattande och komplext regelverk. De resurser som krävs för att följa regelverket och de osäkerheter som finns i de bedömningar som behöver göras, i kombination med risken för sanktioner vid överträdelser, riskerar att få en

tillbakahållande effekt på användningen av tekniken. Detta riskerar i sin tur att leda till att potentialen i att använda AI-teknik för att effektivisera offentlig verksamhet inte tas till vara i önskvärd utsträckning.

9.5 Den samordnande marknadskontrollmyndighetens uppgifter

SKR ser positivt på att PTS ges uppdraget som samordnande marknadskontrollmyndighet och gemensam kontaktpunkt för vägledning rörande AI-förordningen och vill betona vikten av att myndigheten ges tillräckliga resurser för att utföra detta uppdrag. Det är centralt att PTS har kapacitet att ha en vägledande och rådgivande funktion även för aktörer som inte är marknadskontrollmyndigheter eller annars har ett särskilt ansvar enligt AI-förordningen. Den kommande sammanslagningen med Digg kan bidra till myndighetens kapacitet på området.

9.9.6 Sekretess för incidentrapportering

SKR delar utredningens uppfattning att det behövs en sekretessbestämmelse som reglerar innehållet i rapporter om allvarliga AI-incidenter. Regleringen i offentlighets- och sekretesslagen om incidentrapportering skulle dock behöva ses över. Om utredningens förslag antas kommer det finnas ett antal olika bestämmelser om incidentrapportering i OSL (se 18 kap. 8 §-18 kap. 8 e), varav flera kan bli aktuella för kommuner och regioner att tillämpa. Mot bl.a. denna bakgrund instämmer SKR i utredningens övervägande att det framöver kan finnas anledning att överväga om det behövs en mer samlad reglering kring incidentrapporter (s. 410 ff.).

10.7.3 Anmärkning och sanktionsavgift

SKR instämmer i utredningens förslag att anmärkningar och sanktionsavgifter endast ska kunna påföras för konstaterade överträdelser av artikel 99.3-5 i AI-förordningen, och inte för överträdelser av andra bestämmelser i förordningen, såsom artikel 27 om konsekvensbedömningar. Kommuner och regioners verksamhet inom digitalisering är redan idag föremål för mycket omfattande och komplex reglering vars tillämpning kan leda till sanktioner av tillsynsmyndigheter. Att ytterligare utöka möjligheterna till sanktioner utöver för överträdelser av artikel 99.3-5 vore därför oproportionerligt och gå stick i stäv med regeringens ambitioner så som de kommer till uttryck i implementeringsrådets uppdrag, nämligen att undvika genomförande av EU-lagstiftning över miniminivån.

10.8.1 Ingripanden mot det allmänna

Enligt SKR är det inte nödvändigt att införa möjlighet att påföra myndigheter sanktioner med anledning av överträdelser av AI-

förordningen. Det stämmer förvisso att även myndigheters befattning med AI-system kan komma att falla inom det som i AI-förordningen betraktas som hög risk. Sådan verksamhet kommer dock oftast omfattas av andra regelverk med sanktionsmöjligheter, såsom dataskydds- och cybersäkerhetsregleringen. Vidare omfattas myndigheter av JO:s tillsyn och dess tjänstepersoner av ett tjänstefelsansvar, som enligt förslag i utredningen straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87) ska utökas. Mot denna bakgrund framstår det som oproportionerligt att införa ytterligare en sanktionsmöjlighet, särskilt som det, som utredningen konstaterar, innebär en överimplementering av AI-förordningen.

Ytterligare bestämmelser om möjlighet att påföra sanktioner för överträdelser av ett omfattande och komplext regelverk riskerar även att ha en tillbakahållande verkan på användningen av AI inom offentlig sektor. Detta skulle minska möjligheterna att till vara de möjligheter till effektivisering och utveckling av offentlig verksamhet som tekniken kan bidra till.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande